

**4. ÓRA – ETIKA
2018.**

A pedagógus neve:	Hajduné Tölgyesi Lívía
Iskola, osztály:	Budapesti XIII. kerületi Számítástechnikai Általános Iskola, 5. a
Óra sorszáma, címe	4. Helyem a közösségben
Tematikai egység	I. Személyes kapcsolatok
Kerettantervi kapcsolódás	A tananyag tartalma a filmgyártás előnyeit hasznosítja, és médiahasználat előnyeit aknázza ki. A múlt eseményeit, a modern hétköznapi életből merített és a tanulmányokra épített, visszacsatolható tapasztalatokra és <i>személyes élményekre</i> épül. A gyakorlatban természetes módon egészíthetik ki az életkornak megfelelő erkölcsi kérdések.
Ajánlott időkeret	1 óra – 45 perc
Az óra anyaga	Hogyan hatnak az emberre a megváltozott körülmények? Mi tesz értékes társsá, és mi tesz ellenszenvessé valakit? Milyen módon lehet elnyerni valakinek a rokonszenvét? Milyen eszközöket nem szabad vagy nem érdemes használni ennek során? Miért?
Az óra közvetlen célja, típusa	A szociális érzékenység fejlesztése és a személyes felelősség érzésének felkeltése; az ismert erkölcsi normák alkalmazása: jó-rossz közösségi értelmezése; a mai – modern gondolkodás erkölcsiségéhez kapcsolása <i>Alkalmazó, értékelő óra</i>
Előzetes tapasztalat, tudás, értékismeret	A csoporttagok közötti összetartozás érzését kiváltó legfontosabb tényezők. Előző órán tanultak – erkölcsös magatartás, közösségi élet irratlan szabályai – alkalmazása a szimulált gyakorlatban.
Fejlesztendő képességek	A saját kapcsolati háló szerkezetének tudatosítása. Kommunikációs technikák alkalmazása, az esetleges konfliktusok kezelése. A közösséghez való tartozás élménye.
Értékek	okosság, mértékletesség, tisztelet: önmagunk és mások iránt, kíváncsiság, tájékozottság, bizalom, felelősségtudat
Alapfogalmak	szükséglet, fejlődés, elfogadás, szándék, döntés, barát, ismerős, rokonszenv, barátság, szeretet, megértés, közösség, összetartás, általánosítás, előítélet

AZ ÓRA MENETE		NEVELÉSI - OKTATÁSI STRATÉGIA				
Idő	Feladatok, illusztrációk	Óravezetés	Tanulói munkaformák, tanulói válaszlehetőségek	Didaktikai feladatok	Oktatási módszerek	Megjegyzések
1'	Jelentés, elhelyezkedés	<p>Közeleg a karácsony. Van egy műsor a tévében, amelynek az a szlogenje, hogy: <i>Jónak lenni jó</i>. Mit gondoltok, miért ezt a gondolatot használják?</p> <p>– Mindeneteket meg kell osztanotok másokkal?</p> <p>– Akkor, akár azt már ki is dobhatnátok, de inkább odaadjátok másnak? Miről is beszélgettünk az előző órán?</p> <p>– Erre még visszatérünk egy később, vagy nem is oly sokára, hiszen a mai óránk témája is kötődik majd ehhez a témához, de előbb még megbeszelném veletek a házi feladatot.</p> <p>– Tudomásomra jutott, hogy az osztály tagjait baleset érte, és néhány hónapot, kényszerből az otthonától távol kellett eltölteni.</p>	<p>Csoportos</p> <p>- <i>Azért, hogy mi is legyünk jók... azért, hogy mi is megosszuk másokkal, amink van.</i></p> <p>- <i>Nem, csak azt, ami már nekünk nem kell.</i></p> <p>- <i>Nem, azért olyasmit is odaadunk, ami nekünk is jó lenne még...</i></p> <p>- <i>Arról beszélgettünk, hogyan lehet valaki jó, milyen szabályok vannak...</i></p> <p>- <i>Igen, kényszerleszállást kellett a repülőnknek végeznie.</i></p> <p>- <i>Sokkal jobban... jól</i></p>	<p>Témakör-előkészítés, ismétlődő gondolatok előhívása</p> <p>Egyéni ismeretek felelevenítése</p> <p>Témakör bevezetése, ráhangolás, a felvezető gondolatok megfogalmaztatása</p> <p>Ismeret-</p>	<p>Frontális munka Tanári felvezetés – megbeszélés</p> <p>Moderált beszélgetés a csoportban</p> <p>Moderált beszélgetés a csoportban</p>	<p>Az órai munka mindig azzal kezdődik, hogy a gyerekek körbe ülnek az osztályban.</p> <p>A számítógép a projektor előkészítése, bekapcsolása.</p> <p>* A kérdések a következők voltak:</p> <p>- Milyen hatással volt a lelketekre a baleset?</p> <p>- Mivel töltöttétek el az időt (szabadidőt)?</p> <p>Hogyan tudtatok együttműködni?</p> <p>- Ki irányította a csapatot?</p> <p>- Miből volt konfliktus, és hogy oldottátok meg?</p>
2'	1. ISMÉTLÉS, RÁHANGOLÁS					
2'	2. MOTIVÁCIÓ					

1'		<p>– Hogy érzitek most magatokat? – Ki vezetett naplót? Szeretném, kérni, hogy néhányan olvassatok fel egy-egy részletet, amelyet esetleg mások is hallhatnak. – Mennyire tartják a többiek jó ötletnek ilyen helyzetben a horrort? - A magam részéről nem szeretnék ilyen történeteket hallgatni, ha már amúgy is gondban vagyok, talán egy-egy jól ismert mese többet tesz hozzá a lelki egyensúly kialakulásához.</p>	<p><i>Pl. Szabadidőnkben amőbáztunk a homokban, meséltünk a tábortűz mellett egymásnak (horror történeteket)</i></p> <p><i>- Jó, mert elfeledtetni a bajt a félelem... nem jó félni, amúgy is van baj...</i></p> <p><i>A vezetőt általában közösen választották, konfliktus az élelmezés és elosztás miatt alakult ki, a bizonytalanságot volt nehéz elviselni.</i></p> <p><i>Csoportos, kooperatív</i></p>	<p>bővítés</p> <p>Gondolat-ébresztés</p> <p>Szóbeli összefoglalás emlékezetből</p> <p>Vitakultúra fejlesztése</p>	<p>Frontális, a téma megjelölésére alkalmas gondolatok megfogalmazása</p> <p>Frontális, és irányított beszélgetés</p>	<p>- Egy testvérpár látta, őket megkértem, hogy ne mondjanak egyelőre semmit a filmről.</p> <p>William Golding regényéből készült:</p> <p>A legyek ura (1963.) film</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=Khj8VO8ssCo</p> <p><u>Az egyes képkockák ebből a filmből valók, csak azért másoltam ide őket, hogy az óravázlat értelmezhetőbb legyen.</u></p> <p><u>Saját elképzelésem szerint az etika órai munkához nagyon hasznos, az képmegosztó platformon elérhető, a filmnek jó reklám.</u></p> <p>1. részletnél több kattintással játszom be a</p>
	3. CÉLKITŰZÉS	<p>– A mai órán egy filmből nézünk meg néhány részletet. Hogyan legyünk jók?!? kérdéskört járjuk körbe, az óra anyaga</p> <p>Helyem a közösségben A film címe: <i>A legyek ura.</i>¹ Látta már valaki? Az eddig „átélt fiktív helyzetet” dolgozta fel ez a stáb, William Golding regénye alapján. Kérem, hogy húzódjatok előre, és húzzátok be a függőnyt.</p>	<p><i>- Igen (ketten)</i></p>			

¹ A legyek ura: <https://www.youtube.com/watch?v=Khj8VO8ssCo> , A legyek ura 1963 HUN 720p HD Teljes film

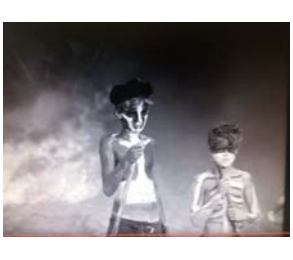
6'						kezdőrészleteket, mivel ez a felvezetés
	4. ELŐZŐ ÓRAI ISMERETEK ALKALMAZÁSA	Indítom az első részletet: 0:48' – 1:5' 2:29' – 2:32' 4:32' – 9:26'	- <i>Iskolások, akik repülővel elutaztak...</i>	Fokozatos ismeret elsajátítása, érthetőségre épül	Szemléltetés, megfigyelés,	
	1. Elhagyott szigeten 	– Mivel nem nézzük végig a filmet, ezért a látottak alapján, kérem, akik már látták, annyit mondjanak el nekünk, hogy kik ezek a gyerekek. – Hogy néznek ki ezek a gyerekek a filmben? – Mire jönnek rá? – Ismerték egymást? – Mit mondott a testesebb kisfiú? – Miért mondta el? – Tudjátok, hogy mi az az asztma? Igen, talán gyógyszert is kell szednie, és a por nem tesz neki jól. Viszont érdekes, hogy a sós tenger kipárolgása hasznos lehet számára. – Mit találnak?	- <i>Átlagosak, rendezettek, a testes fiú rendetlenebb</i> - <i>Egy szigetre kerültek,</i> - <i>Nem, ott mutatkoztak be egymásnak</i> - <i>Rég óta szemüveges, asztmás is, ne nevezzék Rőfinek</i> <i>Mert naiv, jóhiszemű, barátkozni akart</i> - <i>Köhögést okoz, légzőszervi betegség</i>	Emlékezet fejlesztése, beszédkész-ség fejlesztése	Moderált beszélgetés a csoportban Frontális Moderált beszélgetés	Irányított beszélgetés folyik, és az elején kicsit gyorsabban haladunk, hogy maradjon idő a későbbiekben kialakuló bonyodalmak megbeszélésére. Ez a felvezetés
 		– <i>Kagylót, amibe belefújnak, és előjönnek a többiek</i> - 8-10		Frontális		

3'		<p>– Hány évesek lehetnek?</p> <p>– Igen. Felvillant az <i>evakuálás</i> szó is, amelyről annyit érdemes tudni, hogy a II. világháborúban a nagyvárosokból a szülők elküldték vidékre a gyermekeiket, hogy megússzák a bombázásokat. Ez is egy ilyen utaztatás volt, de balesetet szenvedtek, és mint láttuk, egy szigetre kerültek a gyerekek.</p>		Önálló gondolatok megfogalmazása a többiek számára		Néhányan enni – inni szeretnének filmnézés közben. Ezt nem engedem meg. A modern szocializálódás eredménye, hiszen a moziban esznek – isznak az emberek.
5'		<p>9:42' – 11'</p> <p>– Mi történt? – Hogy néztek ki? Kik voltak ők? – Emlékszik valaki arra, hogy mi volt az egyenruhára varrva? – Hányan voltak? – Kilencen! Ezekre még visszatérünk később. – Milyen volt a találkozás a két csoport között?</p>	<p>- <i>Újabb gyerekek érkeztek.</i> - <i>Egy kórus tagjai, egyenruhában voltak.</i> - <i>Egy kereszt</i> ...</p>	Vitakultúra fejlesztése		
		<p>12:20 – 14:49</p> <p>– Mi történt?</p>	<p>- <i>Nem túl barátságos</i> - <i>Amikor elájul az egyik gyerek, a többiek segítenek.</i></p>	Csoportmunka gyakorlása, alkalmazkodás		<p><u>Kitekintés:</u> természetismeret, irodalom</p>
			<p>- <i>Bemutakoztak egymásnak, kiderült, hogy egy kórus</i></p>		Moderált beszélgetés a csoportban	Az érdekes beszámolókat lekötik a többiek figyelmét, nem kell külön fegyelmezni az osztályt. Fontos megfigyelés volt számomra, hogy azok a gyerekek is beilleszkedtek – nem kellett differenciálni – akik egyébként „másságuk” miatt több odafigyelést igényelnek.

	 	<ul style="list-style-type: none"> – Milyen érzés ez számukra? – Miért veszik le? – Hogy zajlik a bemutatkozás? – Hogy hívják őt? – A másik csoport hangadóját? – Miért szól rá Jack arra a gyerekre, aki még segít a bemutatkozást levezényelni? – Az bűn, ha valaki kövér? Akkor már így kell vele beszélni? – Vajon miért? – Mi történik ezután? Kiáll valaki mellette? Megvédik őt? – Ártani akart neki Ralf? – Ártott ezzel a kisleának Ralf? – Mi történt még itt velük? – Hogy fogadta ezt Jack? 	<p><i>tagjai, ezért hordják az egyenruhát.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Büszkék rá, de leveszik</i> - <i>Ne koszolódjon össze, melegük van</i> - <i>Jól... az új fiúk vezetője leszólja Rőfit.</i> - <i>Jack. A vadászok vezetője.</i> - <i>Ralf.</i> - <i>Kövérek tartja...</i> - <i>Nem kellene, de általában nem szeretik a testesebb gyerekeket a többiek... mert nem olyan, mint a többiek!?</i> - <i>Ralf meg akarja védeni, de végül is elárulja, hogy mi volt az a csúfnév, ahogy nem akarta, hogy mások hívják. Kinevetik.</i> - <i>Nem, csak nem figyelt, nem gondolta át, hogy mi lehet belőle</i> - <i>Igen, ő mert utána már ő maga sem vette komolyan őt. Ott hagyta, amikor elmentek, nem figyelt arra, amit mondott, hogy ő már ott volt, és együtt találták meg a kagylót</i> - <i>Vezetőt választottak</i> 	<p>Önálló gondolatok megfogalmazása</p>	<p>Moderált, összegző beszélgetés a csoportban</p>	<p>* A névválasztási szokásokat is átbeszéltük már, 4. osztályban.</p> <p>* Az előző órán megbeszéltük, hogy milyen vezetői tulajdonságokra van szüksége annak, aki felelősséget vállal másokért.</p>
--	--	--	--	---	--	--

<p>4'</p> <p>4'</p>	 	<p>– Melyek azok a gondolatok, amelyek fontosak lehetnek ebből a részből? – Mit mond Ralfnak Röfi?</p> <p>– Ő nem gyerek? Csak a többiek? Vajon föléri helyezni magát?</p> <p>– Mit gondoltok, meglátta volna azt a tüzet a pilóta?</p> <p>27:50 – 31'</p> <p>– Szeretném, ha 2 csoportra osztanánk az osztályt. (meg is teszem) 1. Csoport Ralf és Röfi igazát védi 2. csoport Jackék mellett érvel</p>	<p><i>főnököt.</i></p> <p><i>- Meg kell gyűjtani a tüzet, hogy meglássák őket, ha jön egy hajó.</i></p> <p><i>- Jack kijelenti, hogy ők a, a vadászok őrzik majd a tüzet...</i></p> <p><i>- A gyerekekhez hasonlítja a többieket.</i></p> <p><i>– Neeem, csak megfontoltabb...</i></p> <p><i>- Nem, mert nagyon gyors... messze volt...</i></p> <p><i>1. - Hazamehettek volna, ha a tűz ég és meglátja őket a repülőből a pilóta. Felelőtlenek voltak a többiek, hogy hagyták kialudni...</i></p> <p><i>2. Igen, de éhes mindenki, a többiek helyett is vadásztak, elhozták a zsákmányt, és meg akarták osztani a velük.</i></p> <p><i>1. Most talán örökre itt maradtak... és agresszívok, és csak az</i></p>	<p>Vitakultúra fejlesztése, önálló vélemény megfogalmazása</p> <p>Csoportmunka</p>	<p>Interaktív munka</p>	<p>Felelevenítjük, mi történik, ha valaki elmulasztja kötelezettségét, megszegi valamely norma által előírt követelményt. Az a norma lehet törvény, szokás, erkölcsi vagy vallási elv. Tehát, van erkölcsi és jogi felelősség.</p>
---------------------	---	---	--	--	-------------------------	--

<p>3'</p>	 	<p>– Mi történt Jack és Röfi között? – Miért?</p> <p>– Védelmére keltek a többiek?</p> <p>51: 40 – 53: 32</p> <p>– Mit gondoltok, miért így írta meg az író ezt a történetet? Hiszen itt van néhány gyerek egy szigeten, mondhatnám: elszigetelődve. – Nem értem. Segítsetek! Miért ne lenne izgalmas, amikor épp találtak valamit, amitől közösen lehet félni, nem lenne jobb összefogni?</p> <p>– Ki gondolja másképp?</p>	<p><i>ölés és a vér, a kegyetlenség érdekli őket</i></p> <p><i>2. Nincs igazad, nem mondhatsz ránk ilyet... enni mindenkinek kell!</i></p> <p><i>- Pofon vágta Röfit Jack, és eltörte a szemüvegét. - Így vezette le az indulatát... gyengébbet könnyű megverni... Röfi úgysem üt vissza... - Nem, de Ralf visszaadta a szemüvegét, bár igaz, hogy eltört.</i></p> <p><i>- Különben nem lenne izgalmas...</i></p> <p><i>- De igen, de akkor is sokkal jobb így, mert így jobban lehet izgulni, hogy mi lesz velük. Most, hogy külön válnak, jobb lesz... - Mi, mert már láttuk.</i></p>		<p>Interaktív munka</p>	
-----------	--	---	---	--	-------------------------	--

3'		<p>– Hogyan lehetne megakadályozni, hogy kettészakadjanak? – Miért épp Ralfék változtassanak a hozzáállásukon? Miért ne Jack csapata? Kik is voltak többen az elején?</p>	<p>- <i>Sehogy... Ralfék is beállnának vadászni...</i></p> <p>- <i>Ralfék?</i></p>		Interaktív munka,	
2'		<p>– Igen, mégis több, néha a kevesebb?!? 1:04 – 1:05</p> <p>– Kik ezek ott a szigeten?</p> <p>– Biztos? Ezek a fiúk zuhantak le a repülővel? – Milyen ruha van rajtuk? Vajon, ha jönne most egy hajó a szüleikkel, volt tanáraikkal, mit szólnának ehhez? Mit gondoltok? Mi lenne, ha ti lennétek ebben az esetben a szülők helyében? Mi történt Rőfivel?</p>	<p>- <i>Akik lezuhantak a géppel...</i></p> <p>- <i>Igen...</i></p> <p>... <i>ő nem ment haza soha többé</i></p> <p>...</p>			
1'		<p>1:27:30 – 1:29</p> <p>– Megjött a hajó. Vajon ki meséli el a szigeten történeteket?</p>	<p>... <i>senki</i></p> <p>... <i>senki sem fogja az</i></p>			
		<p>– Mit gondoltok, ki az, aki ki fog állni a tengerészek elé, és mindent elmesél, úgy, ahogy történt. – Ezt hogy értitek?</p>			Irányított beszélgetés	

2'		<p>– Miért hazudnának? Hiszen a többiek lebuktathatják.</p> <p>– Ezt úgy érted, hogy, amíg maguk között voltak, addig bármit megtehettek, de ha visszakerülnek az eredeti civilizáció környezetbe, akkor semmis az egész: Röfi szülei is így gondolják majd?</p> <p>– Vajon hogyan dolgozzák fel a gyerekek a szigeten átélt eseményeket? Ha hazaviszik őket, örömmel visszatérnek a régi életükbe?</p> <p>– Miért gondolod így?</p>	<p><i>igazságot elmondani</i> <i>... hazudni fognak</i> <i>... szerintem nem fogja senki saját magát bemártani.</i></p>			
	6. ÖSSZEGZÉS	<p>– Összegezzük röviden a film tanulságait!</p> <p>– Hogyan kerültek a szigetre?</p> <p>– Hogyan lehetne egy mondatban megfogalmazni, hogy mi történt velük? Hiszen jöttek egy civilizált világból, és egy felnőttes nélküli világban kellett boldogulniuk...</p> <p>– Mi az, amit újra meg kell tanulniuk?</p> <p>– Kellenek egyáltalán szabályok?</p> <p>– Hiszen ti sem tartjátok be őket.</p>	<p><i>... Nem biztos, hogy vissza tudnak illeszkedni</i></p> <p><i>... otthon nem tehetnek azt, amit akarnak</i></p> <p><i>- lezuhantak repülővel</i></p> <p><i>... Elvadultak?</i></p> <p><i>- szabályok szerint élni</i></p>			<p>*</p> <p>„A regény, melyből Peter Brook nagyszerű filmet rendezett, zárt modellhelyzetben vizsgálja az eseményeket. S hogy a történet mennyire életszerű, jól érzékelteti Brook élménybeszámolója. Eszerint a forgatás idején a stábnak szinte nem is volt más dolga, mint hagyni a gyerekeket „létezni”. A problémák, a viszonyok pillanatok alatt hasonlóképp létrejöttek és kiéleződtek, akár csak a regényben. És nem csak a film kedvéért: a gyerekek civil létezése szinte</p>

1'	7. ÉRTÉKELÉS	<p>– Értem, akkor erre, kérlek akkor is emlékezzetek, ha épp meg akarjátok majd szegni őket! ☺</p> <p>– Nagyon jól dolgoztatok ezen a két órán mindenki kap egy 5-öst. Köszönöm</p>	<p>- <i>igen</i></p> <p>- <i>de szabályok nélkül káosz lenne</i></p>			<p>ugyanolyan volt, mint a szerepbeli.”³</p>
1'	8. LEZÁRÁS, FELOLDÁS	<p>– Hogy azért kapjunk egy kis megerősítést szellemileg és lelkileg, amíg összepakoltok, hallgassunk meg egy dalt. Gondolom, sokan ismeritek. Figyeljete csak, mi ez? Aki ismeri a szöveget, énekelheti is.</p> <p>– A dal eredeti címe: <i>Legyetek jók, mert tudtok!</i></p> <p>Viszont látásra</p>	<p>-<i>Legyetek jók, ha tudtok!</i>²</p>			<p>Napoleon Boulevard: Legyetek jók, ha tudtok dal https://www.youtube.com/watch?v=eE8COPrGnYE</p>

² Napoleon Boulevard: Legyetek jók, ha tudtok! <https://www.youtube.com/watch?v=eE8COPrGnYE>

³ http://epa.oszk.hu/03100/03124/00051/pdf/EPA03124_dpm_2007_k2_028-046.pdf, A legyek ura Impulzus-tábor 11-12 éveseknek A szakmai programot összeállította:

Lipták Ildikó és Romankovics Edit